

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

A felekezeti iskolák fejlesztése.

Egy adott eset alkalmából a valóság és közoktatásügyi miniszter elvi jelentőségű határozatot hozott abban a kérdésben: meddig terjedhet a községek jogigénye és kötelezettsége, a kebelükben fennálló felekezeti iskolák irányában.

A határozatnak két része van. Az első rész a tényleg fennállott viszonyokra vonatkozik és eléggé világos. A másik rész azonban, mely a jövőre, vagyis a felekezeti iskolák fejlesztésére irányul, ezeknek az iskoláknak életerét metszheti el és így bővebb magyarázatot kíván.

Az elvi jelentőségű határozat idevágó pontja ezt mondja: „A fejlesztés joga csak a jogi értelemben vett fenntartót, t. i. a hitfelekezeti illeti meg és ez irányban a polgári község sem jogot nem igényelhet, sem kötelezettséget nem vállalhat.”

Tegyük fel már most azt az esetet, amire számos példa van, hogy egy polgári község lakosai költségek nélkül egy és ugyanazon felekezethez tartoznak. Az 1868. XXXVIII. t. c. 25. § a értelmében megtörténhetett, hogy a polgári község látta el a fönntartáshoz szükséges költségekkel a felekezeti iskolát, sőt ezt a gyakorlatot máig is folytathatta. Az iskola azonban, akár a népesség szaporodása, akár igényeinek növekedése következtében fejlődik. A kérdés az, hogy ki fizesse a fejlesztés költségeit?

Erre a kérdésre felel az elvi jelentőségű határozat akképen, hogy: „a felekezeti iskolák fejlesztése a polgári községek által és azok terhére nem eszközölhető.” Ezzel pedig az iskola fönntartásának forrása felerészben bedugul és az iskola megmaradása bizonytalanná válik. A felekezeti anyagi gyarapodása ugyanis rendsze-

rint nem áll arányban az iskola fejlesztésére vonatkozó és a például választott helyen majd mindig a községi érdekek által támasztott iskolai igényekkel. A község szívesen látná, ha iskolája szakadatlan virágzásban volna. Áldozna is erre a célra, mert ezzel a saját érdekét mozdítaná elő. Amde ezt a fent hivatkozott elvi jelentőségű határozat kibocsátása óta többé nem teheti meg. Megadja azt a segílyt, a melyet eddig adott, többet azonban nem adhat, mert kötelezettséget immár nem vállalhat.

Hát mi történik az olyan városokban, községekben, a hol a polgári község eddig az összes felekezeti iskolákat nemcsak segílyezte, de fejlesztette is? Attól lehet tartani, hogy e határozat folytán a felekezeti iskolák sorvadása állna elő, mert a felekezet vagy nem tud az eddiginél nagyobb erőt kifejteni, vagy kereken kimondja, hogy tulajdonképpen céljai az egyházi célok istápolása végett, lemond azokról a terhekről, melyeket az iskola fenntartása rótt rá.

It kezdődik a kérdésnek a tanügypolitikai oldala. — Az 1886. évi XXVIII. törvénycikk politikája az volt, hogy a felekezeti iskolák lehetőleg minél előbb községekké alakuljanak át. Ez a politika azonban kudarcot vallott. Jött helyette az, hogy az állam vegye a kezébe az elárvult és nemzeti szempontokból sok esetben kifogásolt felekezeti iskolákat. Érteni megértjük ezt a politikát is, kivált akkor ha érelyesen hozzálátunk a keresztülviteléhez és nem úgy, mint most történik, hogy fele úton megállanak. Az államossítást csigalépésben hajtják végre, a felekezetek iskolatartási jogát pedig ugyanekkor kihirdetik.

Azt érezzük, hogy a hivatkozott elvi jelentőségű határozat a felekezeti iskolák alatt vágja a fát. Valami tenni akarás nyilvánul e szerint a közoktatásügyi miniszternek ebben az új lé-

pésében. Ez az akarat azonban az igazi célját nem árulja el. Pedig arra illetőleg a népoktatási törvény sürgős revíziójára volna szükségünk. E nélkül a jogi formákba burkolt fent idézett elvi jelentőségű határozat sok zsörtölődésre ad majd okot, nagy kárra az iskolának.

Vasárnapi munkaszünet. Azátmeneti időket jellemző ingadozás, amint minden téren tapasztalható, úgy észlelhető ez a körunkban napirenden levő munkáskérdés terén is.

A vasárnapi munkaszünetről írt törvény, egy csomó kormányhatósági rendelet s mindenféle intézkedés jelent meg s még mindig nem győzött egész teljességével a vasárnapi munkaszünet elve, amennyiben csak fokozatosan és részlegesen valósítják. Az ipari és kereskedelmi munkásokra és alkalmazottakra kiterjesztették a vasárnapi munkaszünetet; a vármegyei törvényhatóság tisztviselőire, segéd- és kezelőszemélyzetére szintén; az egyes minisztériumokban is megtartják a vasárnapi munkaszünetet.

Kérdjük, hogy miért nem rendelik el a szünet megtartását az összes állami, városi és községi hivatalokban is?

Tovább menve, valamennyi magánhivatalban?

Ha egyszer az elv helyes; ha a vasárnapi munkaszünet méltányosság elismert és elfogadott, akkor nincs az ingadozásnak és félrendszabályoknak semmi értelme. Tessék a munkaszünetet az összes vonalokon elrendelni. Legyen a vasárnap teljes ünnep, amelyen minden mellőzhető munka szüneteljen.

Alig képzelhető nagyobb igazságtalanság, nagyobb rabszolgaság, mint amikor a társadalom egyes osztályaiban szakonként adják az emberi jogokat. A közigazgatási tisztviselők kiválasztottainak ünnep a vasárnapja, míg nagyobb részüknek csak fél ünnep. Hol itt a jogi egyenlőség? Az egyik szabad, a másik rabszolga. Vagy talán országos mozgalmakkal kell kivívni az egyenlőséget e téren is?

Be kellene látni az intéző köröknek akiknek a kezében a rendelkezés joga megvan, hogy a vasárnapi munkaszünet elve csak akkor felel meg az emberi méltóságnak, ha egész teljességével érvényesül. Legyen a vasárnap mindenkire munkaszünet s akkor elmöndhatjuk, hogy az elvet híven megvalósítottuk.

A tiszai halászat érdekében.

Elmult július hó 15-ke, mikor a pontyhalak fogására vonatkozó tilalom határideje letelik.

Ki-ki vessen számot magával, vajjon hány ízben szegte meg a törvényt, amely április 1-től július 15-ig kiméli a parancsolja a pontyhalakat.

— Miért nem ellenőrzik a törvények végrehajtását? ellenveti valaki.

— Dehát ki ellenőrizze?

— Az országos halászati felügyelő?

A földmivelési minisztériumnak egyik zugában van eldugva ez a hivatal — s onnét alig látni a Dunára, a tiszai halászatot pedig papiros jelentésekből nem lehet megismerni, mert még eziránt sem tesz lépéseket az országos halászati felügyelőség, — hogy legálabb jelentéseket kérne a vármegyéktől a halászatra káros dolgok és viszonyok allásáról.

Egyedül a halászati társulatokra van tehát bízva a hazai halászat nagy jelentőségű ügye, s ezek a társulatok minden szerves összefüggés nélkül tengődnek, inkább csak jó szándékú elvek hangoztatásával, mint komoly munkával foglalkozva.

Hízen akárhany tagja az ilyen halászati társulatoknak olyan keveset ért a halászathoz, hogy a békaporongyot alig tudja megkülönböztetni a haltól s lehet-e aztan csodálkozni azon: hogyha egy pár disz ebéd-en és nagy szónoklaton kívül az eredmény éppen nem több a semminél.

Itt van Szentes és Csongrád városok halászati ügye.

Ennek a két városnak a tiszai halászat ügyszólván életkérdése lehetne, oly dús jövedelem forrása volna, hogy annak köszönhetnek felvirágzásukat.

A halászati társulat azonban alig ad egyéb életjelt magáról, a rendelkezésére álló szűkös anyagi eszközök, a korlátozott működési keret nagyobb akció kifejtésére képtelenné teszi, csupán a dicséretes elvek és a jószándék állanak rendelkezésre, csupán ezekkel azonban nem sokra lehet menni.

Eppen azért örömdesenes vesszük a hirt, hogy a testvérváros: Csongrád közég képviselője elé oly indítvány lesz beterjesztve, hogy a hazai halászat ügyével végre foglalkozzék komolyan Csongrád és átiratban szólítsa fel erre Szeged és Szentes városát is, még pedig azzal, hogy kérjék közösen a földmivelésügyi minisztert arra, miszerint szervezzék egy országos halászati meghatalmazott vezetése alatt oly kirendeltséget, amely az országos halászati és rakászati kérdésekben az államkormányt és a városok érdekeit kellő hatósági jogkörrel védhesse meg.

»Több a hala mint a víz« ez a közmondás jellemezte régente a Tisza halbőségét, s 2 garasért egy egész telec garabollyal vehetett a szegény ember halat, amiből megélt egy napra maga és családja. A kifogott halak tisztításával, szárításával száz és száz leány, asszony foglalkozott, s a szárított halak egyik főkeresetforrás tárgyát képezték az Alföld népének.

Ma mindez megváltozott sok egyéb ok miatt — amelyek a halászat elhanyagolását idézték elő.

Ideje tehát hogy e kérdéssel foglalkozzanak a tiszaparti városok.

A sakkjátékról.

(Cs.) A nagy Napoleon kitűnő és szenvedélyes sakkjátékos volt.

Egy alkalommal tabornokaitól kérnyezve valaki azt a kérdést intézte hozzá, hogy legfőképpen minck köszönheti azon óriási diadalai, amelyekkel hadserege élén meghódította a félvilágot.

Napoleon így felelt: — Ezt háromnak köszönhetem:

— Istennek, katonáimnak és a — sakkjátéknak. A csatátér egy nagy sakkasztala, azon a figurák a sereg katonái, s aki jobban tud a figurákkal játszani, az a győzelem.

Katonák! tanuljatok meg a sakkasztalán hadakozni s akkor tudni fogtok a csatátérben is hadakozni.

És valóban semmisse jellemzi jobban a sakkjátékos, mint Napoleon ezen emlékezetes szavai. — A sakkasztalán a világos és sötét figurák mint ellenséges katonák állanak egymással szemben. A játékos azokkal hadakozik, ha harcra viszi őket, gondosan előkészített manőverrel megtámadja az ellenfél leggyöngébb pontjait, vagy visszaveri az ellenfél támadásait, kirohanásokat tesz majd visszavonul, kipusztítja az ellenfél katonáit, míg végül megöli az ellenséges királyt vagyis beadja a »matt«-ot. Ez a harc folyik le minden sakk-játzsma keretében s míg a szemlélő laikus nem tudja elképzelni, hogy mit néznek sokszor órákon át merően és némán a játékosok az ide-oda táncoló figurákon, addig a »partnerek« agyában egyik terv a másik után születik meg, a leghevesebb támadás és a legelkeseredettebb védekezésnek tervei, a legnagyobb gond és izgalom tartja lekötve a játékosok minden figyelmét, minden gondolatát. Ez az egyetlen játék, amely kizárólag a játszó szellemi munkáját veszi igénybe s ép ezért méltán tartják a játékok legnemesebbjének, királyának.

A játék nemessége és érdekessítő szépsége terjesztette el azt mindenütt az egész világon. Már Krisztus születése előtt sok százzal ismerték, így már az ókorban. Nagy Jánosról fejtette a történelmet, hogy szenvedélemmel űzte a sakkozás mesterségét. A legnagyobb elterjedtségnek a XVIII. század második felében örvendett, amikor báró Kemelen sakk-automatája lázba ejtette az egész világot és annyira divatosá tette a sakkozást, hogy uralkodók ádák egymásnak találkoztól egy sakk-partiúra. — Ujabbban korunkban s a legutóbbi évtizedekben hódít magának mind nagyobb és nagyobb tért a sakk. — Ennek jelenségei a sakk-klubok és egyletek, melyek gomba módra keletkeznek s azok a nemzetközi és országos sakk-versenyek, amelyek a czekekkel jutalmaznak és diadalal, ünnepléssel veszik körül a győztes sakkkirályt.

* * *

Tegnapelőtt nyílt meg városunkban a Szentesi egyetem ifjak »Szentesi Kör« által rendezett sakk-verseny nagy érdeklődés mellett. A versenyre tizen jelentkeztek városunk legjobb sakkistái közül. Mindegyik résztvevő minden társával játszik 2 partit, az egyiket a világos, a másikat a sötét figurákkal. — A verseny a központi vendéglő étterem helyiségében folyik le és előrelátólag eltart 7—8. napig. — A versenyt a »Szentesi Kör« által felkért juri vezeti, melynek elnöke Novobáczky Győző, tagjai pedig Faragó Sándor és dr. Csérgő Károly. — A mérkőzések minden nap délután 5 órától kezdődnek. A közönség és az érdeklődők különösen a megnyitáskor zsúfolásig megtöltötték a verseny helyiségét.

Ujdonságok

Szentes, 1903. július 22.

Aratáskor.

Dolgos magyar emberek izzadnak a bűzában, ameddig ellát a szemem. Serénykedő leányok szedik a markot, a rendet vágó férfiak után, mosolyos arcukon ott ül a reménykedés édes érzete, hogy a marék bűzából beszél az élet.

ahogy ók nótázó kedvükben mondják, szerte a hazában.

Oh boldogságos Isten, add is meg a mindennapi kenyeret és adj ehhez megelégedést. Piros búzaszemek, távolítások el az ország gondját, baját. Ne legyen itt könnyel áztatott orcák bánatos kifejezése, de ott lakozzék minden hazban a jólét, a megelégedés kifejezése. Ne hegyen-völgyön lakodalmat jelents, ne dobzó jókedvet, mely a tivornyákban ad hangos hangot, mert akkor inkább veszedelem vagy, mint Istennek áldása.

Rendet vágó legények, markot szedő fehérnépek széles jó kedvetekben ne vesétek meg az előttetek cirpelő tücsök meséjét. Igen: dolgozzatok, de gyűjtetek mint a hangya. Ne herdáljátok el a nehéz, a munka napjaiban összekuporgatott magot, hiszen holnap is nap lesz. A verejték filléreit becsüljétek meg és tegyétek el a fölösleget, meglássátok jobb enyhét nyújtanak az éjszakák, ha gyermekeitekkel együtt egész éven át jólakhattok.

Hosszú az esztendő és csak egyszer arathatunk. Nehezen keressük meg a verejték filléreit, de könnyen kiadhatjuk. Mit ér az a dinom-dánom, ha azt aztán számom-banom?

Innen-onnan túl is vagyunk már az aratason. És ha itt-ott — leginkább bujtogató szóra — megtörtént, hogy az elvállalt munkát vonakodtak az aratók elvégezni, mégis ez csak kivétel volt s a mi magyar népünk az adott szót szentnek tartja, azt amit elvállalt, becsülettel elvégezte, vagy elvégzi.

Igy is kell. Szótartás, az adott szó szent-ségének főnn kell maradni. Amit írásbeli egyezés alapján megígér a gazda meg a munkás egymásnak, azt teljesíteni is kell. Mert akármelyik lép arra a térre, hogy az írásbeli szerződésen akar tágitani, az már lejön van, annak szótartása, tisztessége kérdésbe jön, azt megkísérli a felebarátjához való kártétel ördöge, az nem igaz ember s azon feiül meg is büntetik. Oltalmunk, védőnk, pajzsunk munkásnak, gazdának egyaránt a munkástörvény. Ebben bizunk, ennek oltalma alá helyezkedünk, ha valamiben ellentét támad.

De nem lesz ellentét, bizalom, egymás okos megértése lesz, ha az adott szót szentnek tartjuk, ha a bujtogatókra nem adunk, ha Isten rendelése szerint kinek kinek megadjuk ami az övé, belátással, emberszeretettel, igaz, becsületes szándékkal.

— Személyi hír. Lapunk felelős szerkesztője néhány heti üdülésre Rohits furdőre utazott. Rohitson egész kis szentesi kolónia verődött össze, melynek tagjai a többek között dr. Cicatricis Lajos alispán, dr. Reiss Samu, dr. Purjesz János és Bánfalvi Lajos.

— Tiszából kifogott hulla. A folyó hó 20-án, férfi hullat fogtak ki a szentesi rév körül a Tiszából, amire nézve a rendőri nyomozat megállapította, hogy a szerencsétlen Maszlag Mihály csongrádi illetőségű hülye fiatal ember.

— A központi választmány az országgyűlési képviselőválasztók 1904. évre érvényes állandó névjegyzéké ellen beadott reklamációkat a f. hó 18-án tartott ülésében bírálta el. Mindössze három felszólamlás érkezett be, amely körülmény kétségtelenül a központi választmány összehívó küldöttsége munkájának alaposágát és lelkiismeretességét

dicséri. A három reclamáció közül csupán egynek volt alapja: a Dr. Czobor Ernőnek, aki jogtudori oklevelét bemutatva s így a névjegyzékbe való felvétele el is lett rendelve. A másik két felszólamlót elutasította a választmány, mert hiányzik náluk a felvételi igényhez megkívántató jogosultság. A határozatok július hó 20-tól 30-ig közzémlére vannak kitéve a polgármesteri hivatalban, mely időn belül a kir. Curiahoz ellenük fellebbezés adható be.

— **Esküdtek alaplajstroma.** A törvény értelmében az esküdtek összeírásáról szóló alaplajstrom, záradékkal ellátva, ma terjesztett be a polgármester által Hamza Géza kir. törvényszéki elnökhöz. Ez a lajstrom fogja alapját képezni, a többi községbeli lajstromokkal együtt az 1904-ik évben szolgálatra berendelhettők esküdteknek. Megjegyezni kívánjuk, hogy a lajstrom ellen felszólamlás nem adatott be.

— **Halálózás.** Egy jótékonyaságáról általánosan ismert, társadalmilag tevékeny úrnő haláláról vesszük a gyszírt. Hanhans Károlyné úrnő a f. hó 21-én, rövid betegség után elhunyt. A tisztviselő matróza haláláról a kiterjedt és nagyszámú rokonság a következő jelentést bocsátotta ki:

„Alőírottak melyen megrendült szívvel jelentik rokonai, barátai és ismerőseinek a forrón szeretett édesanyja, nagyanya és dédanyja: Hanhans Károlyné nemesdömlői Fejér Johanna asszony hosszas szenvedések után elcélén 79-ik évében, folyó évi július hó 21-én hajnali 2 órakor történt csendes elhunytát. — A boldogult földi maradványai folyó évi július 23-án délelőtt 9 órakor fognak, az ágost. hitv. evang. egyház szervertására szerinti családi sirbölbe örök nyugalomra helyeztetni. Szentes, 1903. július 21. — Béke poraira! Áldás emlékeire!”

— **Az ex-lex és az adó.** A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, a melyben figyelmezteti az adóhivatalokat, hogy csak az olyan adótartozások után számíthatnak késedelmi kamatokat, melyek az ex-lex bealita előtt voltak esedékessé. Az ex-lex alatt esedékessé vált adótartozások után nem jár késedelmi kamat.

— **Gazdák figyelmébe.** A mezőhegyesi magyar kir. állami ménésintézetben kielejtezett lóanyag folyó évi július hó 21. és 22-én árverés útján a helyszínen eladásra kerül és pedig: körülbelül 102 drb. 3 éves herelt, 25 drb anyakancza, 16 drb 4 éves kancza, 15 drb fiatalabb kancza, 33 drb különböző korú használati nyerges és igás ló, 36 drb kielejtezett igás és különböző korú ló a helybeli ménésbirtoktól.

— **Napszúrás okozta halál.** A múlt vasárnap a Jász-Nagy-Kun-Szolnokvármegyei gazdasági egyesület Török-Szent-Miklóson lövészenyt rendezett. Sokan voltak természetesen a löfuttatáson, s köztük volt Bekker János feyverneki földbirtokos is. A nap égetően sütött s Bekker a ki felesége mellettült a tribúnán, egyszerre hátra esett s dacára a jelenlévő 2 orvos segédkezésének pár perc alatt meghalt. Az orvosok napszúrászt konstataáltak, Bekker Jánosnak sok ismerőse volt itt Szentesen s benne Dr. Szánthó Lajos közigazgatási jegyző sógorát gyszólja.

— **Szabadságon.** Dr. Szántó Lajos jegyző munkásokvetítő, három hetti szabadságidőt kapot melyet rokonainál feyverneken fog eltölteni. Néhány napig még itthon marad s munkás ügyekben szívesen áll a munkásoknak rendelkezésére.

— **Államsegélyt kér a református egyház a tanítói ötédesves korpótlékre az állam által leendő viselése céljából.** Tekintettel azon körülményre, hogy a református egyház tél évszázad óta a közoktatásügy terén missiót teljesít és hogy egyházi adajának legnagyobb részét népmívelési czélokra fordítja: a közok-

tatásügyi kormány ezen jogosult kérelmet bizonyára teljesíteni fogja éppen úgy, mint a többi vallás felekezeteknél, a kiknek a közoktatás terén kifejtett áldozat készgükért szívesen adóznak az elismerés palma ágával.

— **Munkások Aradmegyében.** A mai nap nagyobb munkás csapat megy Bazsa Janos bandagazda vezetése alatt Aradmegyébe, hogy ott Szene Endrey Béla géptulajdonosnal, cseplő részre doigozzanak. A nevezett géptulajdonosnak még egy pépgazníturákhöz van szüksége emberekre a kik vállalkozni óhajtanak, jelentkezzenek a hatóságosi munkás közvetítőnél.

— **Fogorvos.** Kovács J. budapesti speciálista, akit közönségünk hosszú évek sora óta előnyösen ismer, mert évente ellatogat hozzánk néhány hétre — tegnap ismét Szentesre érkezett és a Petőfi-szálloda 11. számú szobályaiban működését megkezdte. Felhívjuk e körülményre a fogbetegék figyelmét azzal, hogy a nevezett fogorvos ezúttal csak rövid ideig fog itt tartózkodni — és így, miután egyes műtétek több napot vesznek igénybe, helyesen teszik, ha őt azonnal felkeresik.

— **Czipészeti szakkiallítás Hamburgban.** Hamburgban f. évi július havában a czipészparttestület kezdeményezésére czipészeti szakkiallítást terveznek, melynek csoportbeosztása a következő lesz: I. tanonc-munkák, II. mesterek-munkái, III. csizmaszar-készítés, IV. bőrneműk, V. kaptafak-szerszámok, VI. varró és segédgépek, VII. szűkségi cikkek, VIII. szakiskola mesteri tanfolyamok, IX. a labbeli történelmi fejlődése. Külföldiek az I. és II. csoportokat kivéve, minden csoportban kiállíthatnak, de a kiállítást rendező-bizottság a magyarországi résztvevőnek a két első csoportban is hajlandó a csoportos kiállítást megengedni. A kiállítást intézője R. Esser, bizottsági tanácsos Berlin, E. Alexanderstrasse 55 H. M. Amennyiben valamely szakiparos a kiállításon résztvenni kívánna, szívesen közbenjár a szegedi kereskedelmi és iparkamara.

— **Összegett gyermekek.** Tegnap este Soófort Janos kisteleki tanyáján kigyuladt egy kis kunyhó, melyben Soófortnak két kis gyermeke aludt. A szegény gyermekek közül csak egyik tudott kimenekülni a kunyhóból súlyos égési sebek árán, a másik — egy négy éves fiucska — szénné égett. A megrendült szerencsétlenséget telefonon tudatták a szegedi kir. ügyészséggel. Ma délelőtt 10 órakor Magay Lajos vizsgálóbíró kiutazott Kistelekre, hogy megejtse a szomorú ügyben a vizsgálatot és megállapítsa, kit terhel esetleg felelősség a pusztító tűzvész tárgyában.

— **Az elkésett sorozások.** Beavatottnak látszó forrásból vesszük a következő érdekes hírt: Most már befejezett tény, hogy az idén sorozás alá kerülő újonczok jövő évi január elszején fognak bevonulni. Az intéző körök, mivel e kérdés már aktuális lett, most azzal foglalkoznak, hogy a három évet kitöltött katonát szabadságolják-e. Általános az a vélemény, hogy a már teljesen kiképzett katonák szolgálati idejét — tekintve, hogy az törvénytelen is volna — nem hosszabbítják, e helyett január elszejég berendelik a póttartalékosok egy részét. Az újonczok bevonulása idején, január és február hónapokban, a hideg időjárás miatt teljes lehetetlenség a a gyakorlati kiképzés s így a tél folyamán csak elméleti kiképzés szorítokozni, a gyakorlati kiképzés pedig márcziusban történik meg. November elszejéről így a katonák fölésketése is elmarad s az unncpészes esküt a kiképzett újonczok április elszején fogják letenni.

— **Kifogott Holttest.** Par nap előtt hírt adtunk arról a szerencsétlenségről, mely a kiléni kompai történt. Vetró Mihály, egy kilencéves kis fiu, akit az újszegedi partokon dolgozó atyjának ebédet akart vinni, a kompai a Tiszába csejt nyomatlanul elunt a habok közt, most Szerbkeresztúrról jelentik, hogy a kis fiu holttestét ott fölvetette a víz. A parti munkások kifogták a kis holtat.

— **Ebmarás.** Nagy István a Dögei István szabadon járó kutyája megmarta, mi-

nek folytán Nagy Istvánt valószínűleg a budapesti Pasteur intézethez kell felszállítani a város kontójára. Ebtartási szabályrendelet végrehajtása: hol késik az éji homályban?!

— **Országos állatvásárunkat** mely a folyó hó 18-án volt megtartva, nagyon hátrányosan befolyásolta, az a körülmény, hogy a szomszédos Fabian-Sebestyén címzetes község száj és körömfályás miatt zárlat alatt áll, s így vásárunkra a hasított kórmű állatok felhajtása nem volt megengedve. Míg Fabian-Sebestyén és Teés mutyiközségek, — beékelve Szentes területének testébe — élvezik minden ellenszolgáltatás nélkül azokat az előnyöket, amiket Szentes az ő polgárainak közbiztonság, — rendészet és közegészségügyi tekintetekben nyújt, addig a két kis nagyzóló, önmagát községnek nevező pusztá ilyen kedveskedéssel traktal bennünket. Ennek a tilalomnak közzgazdasági hátrányát megérelett nemcsak gazdáink, de a forgalom korlátoltsága következtén iparosaink is. Felhajtott 1348 lb, melyből 1113 került eladásra. A hasított kórmű állatok felhajtására vonatkozó tilalom körülbelül felénnyire redukálta a felhajtást és forgalmat.

Irodalom.

A **«Vasárnapi Újság»** július 19-iki száma 37 képpel s a következő tartalommal jelent meg: «Kállay Benjamin» (arc képpel és képpel) — «Apró jellemvonások Kállayról.» Szokolay Kornéltól. — «Szent Péter templomában» (képpel) — Regénytár: «A tudós családja.» Spanyol regény. Irta Amarnód Palacio Valdés (képpel). — «Vizen és szárazon.» Stokton R. F. elbeszélései (képpel) — «A halott-halász.» Elbeszélés. Irta ifj. Korányi Frigyes. — költemények: «Megkérdem a lilomot,» «Letéptél éltém ifjú boldogságot. . .» Madách Aladártól. — «Próbanem motoros vasuti kocsikkal» (képpel). — «A francia köztársaság élnöke Londonban» (képpel). — «Aratásor» (képpel). — «A pápajelöltek» (8 arczképpel). — «1901. július 16—1903. július 16» Emlékezés a bosnyák-vasutak megnyitására, Zekovitz Emiltől képpel). — «Kállay halála és temetése» (képpel). — Irodalom és művészet Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok.

A **«Vasárnapi Újság»** előfizetési ára negyed évre négy kor. Politikai Újdonságokk és «Világronika»-val együtt, hat korona. Megrendelhet a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV., ker. Egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a «Képes Néplap» a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félve 2 korona 40 fillér.

Közzgazdaság.

A gyümölcsös nyári tisztogatása.

A gyümölcsfák nyári tisztogatásához nemcsak az tartozik, hogy a hernyótészteket le kell szedni, hogy a lehullott beteg leveleket, miután azokon a fakat pusztító gombacsirák vannak, meg kell seमितeni, hanem az is, hogy a koronából, lödő, amit csak mutatkozni, ki kell metszeni mindazon hajtásokat, melyek fölöslegesek. Sokan nem merik ezt tenni, mert azt hiszik, hogy a metszésnek ideje csak a tavasz. S ennek az a következménye, hogy a hasznatlan hajtások fogyasztják a fanak talpáló erejét mindaddig, míg csak utóbb, mikor már jól megérsődtek, a gazda is észreveszi, hogy fölösleges-ek. Hogy ezt elkerülhessük, nem szabad a fak, vagyis a korona tisztogatásával tavasztól tavaszig várni. Attól senki se tartson, hogy a nyári metszés art, melyre legal-kalmassabban a kaszáis és az aratás közötti idő, azután meg az ősz eleje.

Ebben az időszakban bátran hozzáláthatunk a korona tisztogatáshoz, vagyis a fölösleges hajtások lemetéséhez.

Hogy melyik hajtás a koronában fölösleges, azt meg tudni nem nehéz, ha szemügyre vesszük a koronát. Olyan hajtások, melyek keresztül-kasul nőnek, a koronát csak sürűsítik, fölöslegesek. Ilyenek mentől előbb kerülnek a kés alá, annál jobb, hasznosabb.

Aki erre nem ügyel és úgy okosodik, hogy majd később jobban tudja meg, hogy melyik hajtás fölösleges, annak tolszárnny hajtások helyett kar-, lábvastagságukat le kell vagdálni és vele fölöslegesen nagy sebeket csinálni, melyek begyógyítására fordítja a fa azt a táperjét, melyet a gyümölcs növesztésére fordíthatna. A fölösleges korona-hajtásoknál még ártalmasabbak a fára a gyökérhajtások, melyek még jobban gyöngítik a fát. Még a szilvasban, ha azért nem irtjuk a gyökérhajtásokat, hogy azokból fakat neveljünk hagyján, ámbár ott sem szabad fölöslegesen hagyni, nehogy nagyon gyöngítsék az anyafákat; más faknál azonban rögtön, amint csak kibújnak a földből, ki kell asni. A gyökérhajtásnak csak a föld feletti részét letépni, nem ér semmit, még több jön utána.

Felolvaszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Tájrészerkesztő: MÁTEFFY LÁSZLÓ
Kiadótulajdonos a „Szentés és Vidéke” könyvnyomda

Díj-feladvány.

Felosztásra kerül:

- 10 drb. arany óra
- 0 drb. brilliánagyűrű
- 10 drb. ezüst óra
- 150 drb. zenélő szelence
- 150 drb. valódi selyemkötő
- 700 drb. valódi selyem zsebkendő
- 100000 drb. igen érdekes könyv és röpirat.

„Volkshilfe” kiadóhivatala, hogy a hosszú életről, egészségről és gyors meggazdagodásról írott prédikációi általánosan elterjedjenek, a következő díjfeladványt teszi közzé:

2	5	8
2	5	8
2	5	8

Aki 9 számot az adott négyzet-hasábjában úgy tudja összeállítani, hogy azok összege minden sorban és irányban 15 legyen, és e megoldással együtt levél-bélyegeken 50 fillért beküld, megkapja, német nyelven írva a „Volkshilfe”-t és egyikét a fent elősorolt jutalmaknak a k, amelyért jótállunk, bérmentesen küldve. A jutalmak kiosztása szigorúan a „Volkshilfe”-ben közzétett program szerint történik.

Cím: 7 A Greussing a „Volkshilfe”
képviselőjének, Bregenza, Bodensee. 16-1

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányú gyógyszer, mely az elvesztett erőt visszaadja. Mindazok, akik érte irnak, ingyen kapnak egy próbacsomagot, egy 100 oldal vastag könyvvel együtt, postaszállítmánykért, jól becsomagolva. A lecsudálatosabb csudagyógyász ez, mely már ezeket megmentett, akik ijákorú kicsapongások folytán erejüket veszítették vagy ezenközben betegeskedtek szerettek. Ez körül elhatározta az intézet, mindenkinek — aki kéri — egy csomag gyógszert magyarázó könyvekkel díjtalanul küldeni. E házi szerrel otthon gyógyítható a baj és minden, aki ijákorú kicsapongások folytán nemi bajokban, szellem-gyengeségben vagy chronicus betegségekben szenved otthon gyógyíthatja magát. Ez a gyógyszer közvetlenül ama szervekre hat, melyek erősítésre szorulnak és csudás eredménnyel gyógyítja meg az évek óta állandóan betegeket is. Öregék és ifjak irhatnak, az alatt jelzett címen a „State Medical Institute”-nak, honnan a próbacsomagot címükre azonnal megküldik. Az intézet első sorban azokat akarja megmenteni, akik gyógykezeléstől végtel otthonukat el nem hagyhatják. A próbacsomag is megmutatja, milyen könnyen lehet e borzalmas betegségek-ből otthon is gyógyulni. Az intézet nem tesz kivételt. Mindenki, barhonn magyarul is irhat a gyógyszerért, amire a legnagyobb diszkreó mellett díjtalanul elküldik neki a próbacsomagot a magyarázó könyvvel együtt. Irjon tehát — ainek kell — mindeuik azonnal. A küldemény olyan szépen van csomagolva, hogy senki se tudja meg a tartalmát, a levelet így kell megcímezni: State Medical Institute 6901 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika és minden levelet portamentesen küldendő.

T. Hölgyközönség figyelmébe!

Derékfűzők (mieder) 40 krtól kezdve fölfelé kaphatók a

Hirsch nővérek derékfűző-készítőknél.

Nagy választék kész derékfűzőkben. Javítások és tisztítások a legolcsóbban eszközöltetnek. 3-1

Sok pénzt!

100 koronáig kereshetnek havonként minden állású egyének, tisztességesen (melékkeresetnek is).

Közelebbit „Reell 71” alatt a Merkur hirdetési osztályánál, Stuttgart, Bergstrasse. 52-1

Értesítés.

A nagyrabcsült szülőket tisztelettel értesitem, hogy a szünidő alatt úgy zongoratanításra, mint francia és német nyelv oktatásra tanítványokat elfogadok.

Szentesen, 1903. június 24.

Farkas Gizella
okl. tanítónő.

Lakás: Szvaton Józsefné vásárhelyi utcai házában, ahol több rendbeli lakás kiadó. Ugyancsak Szvaton Józsefnének derek-egyházoldali szántófölde haszonbérbe kiadó. 12-2

Érsek Imre I. 698. számú háza olcsón kedvező feltételek mellett eladó.

Gyógyszerész

THIERRY A. csuda-balzsama

a legjobb dietétikus háziszér

emésztési zavarok, gyengeség, hányinger, gyomorégés, felfúvódás stb. ellen, köhögést, görcsöt csillapít, nyalkaoldó, tisztító. 12 kis, vagy 6 nagy üveggel, csomagolással bérmentve 4 korona.

Thierry A. gyógyszerháza az őrangyalhoz.
Pregradban, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Valódi, csak az itt látható apácavédjeggyel.

Ajánlatos e szér, minden eshetőségre úton magunkkal vinni.

Miert szenved ön? holott minden, még oly régi sebre is biztos gyógyulást találhat, bármily természetű legyen is és csak nem mindig elkerülhet minden fájdalmas és veszedelmes operációt THIERRY A. gyógyszerész

„ŐRANGYAL”
gyógyszertárának valódi Centifolia kenőcsével

a csudakenőcsével. Ezen kenőcsével gyógyított meg egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott ontszú tőkéletesen, sőt egy 22 éves, régi

rákszerű baj is.

Valódi centifolia kenőcs használható: gyermekágyasok rosszműllőségénél, a tejválasztás fennakadásánál, m. illikeményedésnél, orbánczánál, minden régi sebre, nyílt láb és csontsebekre, sósfolyságnál, lábdaganatnál, sőt ontszúnál is; ütött, szúrt, lőtt, vágott és zúzott sebeknél; minden idegen anyag kiszívására, mint üveg, és faszilánk, homok, serét tövis stb.; minden daganatnál, kinővénél, karbunkulusnál, sőt ráknál is; ujszopolynál, körömdaganatnál, kihólyagzásnál, kisebbet lábakra, minden égési sebre, fagyra, felfekvésre, vér és nyakdaganatra, fülfolysára, gyermekótvarra stb. Ket tégelynél kevesebb nem küldetik szét. Két tégely bérmentve 3 kor. 50 fillér a pénz előleges beküldése mellett, vagy annak postabélyegeken levél útján való elküldése esetén. Számos bizonyítvány rendelkezésre. Figyelmeztetek mindenkit hatástalan hamisítványokra és kérem jól figyelni, hogy minden tégelyen a fenti védjegyek és a „őrangyal gyógyszer-tár A. Thierry, Pregradban” felírásnak beégetve kel lenni. Minden tégelynek becsomagolva kell lenni egy — fenti védjeggyel ellátott használati utasításba. Utánzókat és hamisítókat, kik az én valódi centifolia kenőcsömet utánzóknak, a védjegyörvény alapján épp úgy üldözöm, mint e hamisítványok viszonteladót.

Egyetlen beszerzési forrás:

THYERRY A. őrangyal gyógyszerháza
Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Központi raktár: Budapest Török József gyógyszerházában, Zágrábban Mittelbach és Bécsben Brady C. gyógyszerházában. 20-4